

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania Z. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążania skarżącego kosztami zastępstwa
procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 9 grudnia 2019 r. w sprawie III AUa (...) oddalił apelację odwołującego się Z. D. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i z 26 września 2018 r. w sprawie VIII U (...) oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł. z dnia 20 lipca 2016 r. stwierdzającej, że odwołujący jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „F.” z siedzibą w Ł., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 21 lutego 2016 r. oraz określił miesięczne podstawy wymiaru składek.

W skardze kasacyjnej odwołujący się zarzucił naruszenie art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który ustanowił zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach w jednoosobowej spółce określonych w umowie zastawu rejestrowego, w której to umowie przekazał zastawnikowi wszystkie uprawnienia zarówno korporacyjne jak też majątkowe związane z prawem własności udziałów, ma być traktowany na gruncie ustawy systemowej jak osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tego tytułu.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując na istotne zagadnienie prawne: „czy w sytuacji gdy wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ustanowił zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach w jednoosobowej spółce na warunkach określonych w umowie zastawu rejestrowego, w której to umowie przekazał zastawnikowi wszystkie uprawnienia zarówno korporacyjne jak też majątkowe związane z prawem własności udziałów, ma być traktowany na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jak osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tego tytułu” oraz wskazał na potrzebę wykładni art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej przez jednoznaczne ustalenie znaczenia określenia „wspólnik jednoosobowej spółki o ograniczoną odpowiedzialnością”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji oraz o pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego oraz o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15

października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Natomiast przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (istotne zagadnienie prawne) wymaga wskazania za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniających wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01,

OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Skarżący bowiem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego lakonicznym uzasadnieniu nie sprostął powyższym wymogom. Ograniczył się jedynie do przedstawienia wątpliwości w formie pytania, nie nawiązując natomiast w sposób ogólny i abstrakcyjny do treści powołanych przepisów oraz nie wskazał, na czym polega trudność w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na zaprezentowaniu przez skarżącego własnego stanowiska. Wymogi te uzasadnione są publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 356/07). Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Braki te powodują, że skarżący nie wykazał występowania publicznoprawnej potrzeby rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy orzekający jako sąd kasacyjny.

Dodatkowo konstruując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący sformułował go w oderwaniu od poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy jednoznacznie stwierdził, że skarżący jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia

1 lutego 2014 r., a od dnia 1 marca 2014 r. także do ubezpieczeń społecznych, ponieważ nie miał innego tytułu do ubezpieczeń społecznych. Ponownie jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgłosił się od dnia 1 lipca 2015 r. tylko do ubezpieczenia zdrowotnego, ponieważ nabył status pracowniczy i stan taki trwał do dnia 20 lutego 2016 r. Zasadnie zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji stwierdził, że od dnia 21 lutego 2016 r. ponownie podlegał on ubezpieczeniom społecznym jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Skarżący nie wykazał aby w spornym okresie posiadał inny tytuł do ubezpieczeń społecznych, bądź że do dnia wydania zaskarżonej decyzji utracił status wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Do przejścia udziałów na rzecz podmiotu trzeciego, na co powołuje się skarżący faktycznie nie doszło, żadna zmiana w tym zakresie nie została odzwierciedlona wpisem w Krajowym Rejestrze Sądowym, nie zgłoszono sprzedaży udziałów ani zawieszenia działalności spółki a skarżący do dnia wydania kontestowanej decyzji posiadał status jedynego właściciela spółki „F.”.

Dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia prawa mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego a w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawiono w tym zakresie spójną argumentację.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz względy natury społecznej.